

ADVIES

Algemene Raad

28 juni 2007

AR/PCA/ADV/024

Advies op eigen initiatief over de evaluatie van de werking van de lokale overlegplatformen gelijke onderwijskansen

Advies op eigen initiatief over de evaluatie van de werking van de lokale overlegplatformen gelijke onderwijskansen

1 Situering

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) van het Ministerie van Onderwijs en Vorming maakte een interne evaluatie over de werking van de lokale overlegplatformen (LOP's) voor de periode 2004 – 2006. De overheid koppelde aan deze evaluatie een reeks beleidsintenties om de werking van de lokale overlegplatformen te verbeteren.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft kennis genomen van deze evaluatie en van de beleidsintenties. Hij waardeert het geleverde werk, maar heeft heel wat vragen, opmerkingen en bedenkingen bij deze evaluatie en bij de beleidsintenties die de overheid hieraan koppelt. Om die reden neemt de Vlaamse Onderwijsraad zelf het initiatief om deze evaluatie aan te vullen en over de beleidsintenties een advies te formuleren. De inhoud van dit advies doet niets af aan de waarde die de organisaties die in de schoot van de Vlaamse Onderwijsraad de engagementsverklaring¹ over diversiteit in het leerplichtonderwijs ondertekenden, blijven hechten aan de engagementen die ze in 2003 onderschreven. Met dit advies bevestigen de partners bij de engagementsverklaring dat ze constructief willen blijven werken aan meer gelijke onderwijskansen.

De Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad keurde dit advies unaniem goed op 28 juni 2007.

2 Algemene opmerkingen

De Vlaamse Onderwijsraad apprecieert de duidelijke structuur van de interne evaluatie die heel wat aspecten van de werking van de lokale overlegplatformen aan bod brengt.

De Vlaamse Onderwijsraad wijst op de dwarsverbanden die ontstaan tussen het LOP, het flankerend onderwijsbeleid en de overlegplatformen over het flankerend onderwijsbeleid op het niveau van de gemeenten. Als gevolg van het decreet over het flankerend onderwijsbeleid zullen vooral in de 13 centrumsteden, maar ook in de andere steden en gemeenten die van de nieuwe mogelijkheden gebruik zullen maken, die dwarsverbindingen alleen maar toenemen. De Vlaamse Onderwijsraad verwijst in dit verband naar zijn advies over het flankerend onderwijsbeleid².

2.1 De betrokkenen bij de evaluatie

Deze interne evaluatie werd gemaakt door enkele mensen van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), de opeenvolgende coördinatoren van de deskundigen bij AgODi die belast zijn met de ondersteuning van de lokale overlegplatformen en een deskundige. Zij baseerden zich voor deze evaluatie op

¹ Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van de Vlaamse onderwijswereld, Brussel, 19 februari 2003, 5 bladzijden

² Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau, Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, Brussel 31 mei 2007, AR/PCA/ADV/020, 10 bladzijden

- de maandrapporten en een bevraging van de deskundigen;
- verslagen van de LOP's, het provinciaal overleg tussen deskundigen en LOP-begeleiders³, de vrijdagbijeenkomsten van de deskundigen en het intern GOK-overleg op het Ministerie van Onderwijs en Vorming;
- gegevensbanken van het Ministerie van Onderwijs en Vorming;

Ook de LOP-voorzitters werden geconsulteerd.

De begeleiders diversiteit die belast zijn met de ondersteuning van de lokale vertegenwoordigers van hun organisaties in de lokale overlegplatformen, werden nooit betrokken bij deze evaluatie. Dit is de belangrijkste reden waarom de Vlaamse Onderwijsraad beslist heeft om in een advies op eigen initiatief deze evaluatie aan te vullen en een advies te formuleren over de beleidsintenties van de overheid.

Intussen kreeg prof. Van Petegem van de Universiteit Antwerpen de opdracht om een externe wetenschappelijke evaluatie te maken van de werking van de LOP's. Opnieuw stelt de Vlor vast dat de ondertekenaars van de engagementsverklaring en de begeleiders diversiteit niet op een degelijke en vooraf ingeplande manier van bij het begin betrokken worden bij deze externe wetenschappelijke evaluatie. Zij hebben dit nochtans herhaaldelijk gevraagd via de commissie Toelating van de Vlaamse Onderwijsraad, waarin ook vertegenwoordigers van de overheid zetelen.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om de begeleiders diversiteit in de toekomst de kans te geven om op basis van gelijkwaardigheid deel te nemen aan alle evaluaties van de LOP's. Hij vraagt om die evaluaties uit te voeren volgens een duidelijke procedure die tijdig gekend is door iedereen die bij de werking van de LOP's betrokken is.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om in de toekomst bij de evaluatie van grootschalige onderwijsvernieuwingen, waarin hij bovendien een rol opneemt, betrokken te worden van bij de formulering van de opdracht.

2.2 De wijze van evalueren

De evaluatie is eerder een beschrijving van de werking van de lokale overlegorganen. Vooraf werden geen criteria vastgelegd waaraan die werking zou getoetst worden.

De evaluatie is gedeeltelijk gebaseerd op de verslagen van het provinciaal overleg tussen deskundigen en begeleiders diversiteit. Deze verslagen zijn niet meer dan informele afsprakennota's tussen de aanwezigen. Volgens de afspraken tussen de begeleiders diversiteit en de deskundigen konden deze verslagen niet meer zijn dan informele nota's en werden deze verslagen enkel gemaakt in die provincies waar alle betrokkenen akkoord gingen om een dergelijk verslag te maken. Zij worden nooit goedgekeurd en bieden op die manier geen valide basis voor een evaluatie van de LOP-werking door de overheid.

De evaluatie is soms gebaseerd op indrukken. Zo stellen de evaluatoren dat "de indruk bestaat dat de lokale vertegenwoordigers niet altijd optimaal ondersteund worden door de LOP-begeleiders"⁴. Elders blijkt uit de evaluatie dat deskundigen onvoldoende zicht hebben

³ De begeleiders die hier bedoeld worden, zijn de begeleiders die gedetacheerd zijn bij de organisaties die in 2003 de engagementsverklaring diversiteit als meerwaarde ondertekenden. (zie ook 5). De Vlaamse Onderwijsraad noemt deze mensen 'begeleiders diversiteit'. In dit advies worden deze begeleiders verder de 'begeleiders diversiteit' genoemd.

⁴ Gelijke onderwijskansen, Lokale overlegplatforms, evaluatie werking 2004 – 2006, Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), Brussel, 2007, <http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodj>, blz. 16

op hoe de centrale organisaties hun achterban stimuleren, begeleiden en ondersteunen om op een positieve manier aan het LOP deel te nemen⁵. Het Ministerie van Onderwijs en Vorming beschikt nochtans over de jaarwerkplannen en de voortgangsrapporten van de begeleiders diversiteit bij de centrale organisaties en van de coördinatie van die begeleiders op de Vlor. De evaluatoren en de deskundigen van het ministerie van Onderwijs en Vorming hebben blijkbaar geen kennis kunnen nemen van die jaarplannen en voortgangsrapporten. De Vlor vindt dat de auteurs van de evaluatie op basis van een indruk niet kunnen besluiten dat de begeleiders diversiteit hun mensen niet optimaal ondersteunen. De Vlor vindt het helemaal moeilijk als de overheid op basis van die indruk beleidsintenties formuleert die te maken hebben met de wijze waarop die begeleiders diversiteit hun opdracht uitvoeren.

2.3 Het voorwerp van de evaluatie

AgODi beperkt zich in zijn evaluatie tot de decretale samenstelling, werking en opdrachten van de LOP's. Of en in welke mate de LOP's bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen van het decreet betreffende gelijke onderwijskansen I, bevraagt AgODi niet. In het decreet staat dat "alle bepalingen moeten worden gelezen in het licht van het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie en het bevorderen van sociale cohesie"⁶. Dragen de LOP's nu echt bij tot de realisatie van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen? Is er nu minder uitsluiting, segregatie en discriminatie in het onderwijs? Bevorderen de LOP's de sociale cohesie? Dit soort vragen stellen de evaluatoren zich niet. De Vlaamse Onderwijsraad hoopt dat Prof. Van Petegem in zijn externe wetenschappelijke evaluatie de cruciale vragen naar de realisatie van de doelstellingen van het decreet wel stelt.

In de evaluatie wordt zelden een verschil gemaakt tussen de werking van de LOP's voor het basisonderwijs en de werking van de LOP's voor het secundair onderwijs. Er wordt ook niet nagegaan welke verschillen er zijn tussen regio's waar zowel een LOP basisonderwijs en een LOP secundair onderwijs is en regio's met alleen een LOP basisonderwijs en geen LOP secundair onderwijs of omgekeerd. De Vlaamse Onderwijsraad had in deze evaluatie graag een beschrijving gekregen van deze verschillen.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt zich af of het nu reeds mogelijk is om op basis van de interne en partiële evaluatie van AgODi beleidsintenties te formuleren. Had de overheid niet beter gewacht op de resultaten van de externe wetenschappelijke evaluatie?

2.4 De inzet voor de begeleiders diversiteit

Over de begeleiders diversiteit stelt het rapport⁷ vast dat de onderlinge samenhang tussen die begeleiders vrij groot is evenals hun betrokkenheid en bekommernis om de goede werking van de LOP's. Voor de deskundigen zijn deze begeleiders een aanspreekpunt als er in het LOP een concreet probleem is met één van de geledingen.

De begeleiders diversiteit beschikken inderdaad over enkele troeven. Omdat zij tewerkgesteld zijn bij de centrale organisaties die de engagementsverklaring ondertekenden, hebben zij veel voeling met wat omgaat in die organisaties. Zij kennen de cultuur in die organisaties. Ze weten hoe zij het best communiceren met diegenen die hun organisaties vertegenwoordigen in de LOP's. Zij weten hoe zij best communiceren met de andere leden

⁵ Idem, blz. 45

⁶ Decreet betreffende gelijke onderwijskansen I, 28 juni 2002, B.S. 14/09/2002, Artikel I.2

⁷ Gelijke onderwijskansen, Lokale overlegplatforms, evaluatie werking 2004 – 2006, idem, blz. 44 en 45

of geledingen van die organisatie over alles wat omgaat in de LOP's. Zo kunnen de begeleiders diversiteit bij de onderwijsverstrekkers scholen die niet tot het werkingsgebied van een LOP behoren, maar die aan de rand van een werkingsgebied liggen, in contact brengen met scholen die tot het werkingsgebied van dat LOP behoren. In de groep van begeleiders diversiteit is geleidelijk aan een zekere mate van gelijkgerichtheid gegroeid vanuit hun positieve betrokkenheid bij de werking en de toekomst van de lokale overlegplatformen. De coördinatie op de Vlor en hun onderlinge contacten bij andere gelegenheden hebben hiertoe zeker bijgedragen.

De evaluatoren beweren dat zij onvoldoende zicht hebben op de wijze waarop de centrale organisaties hun achterban stimuleren, begeleiden en ondersteunen om op een positieve manier deel te nemen aan het LOP. De Vlaamse Onderwijsraad en de centrale organisaties die de engagementsverklaring⁸ ondertekenden, maken elk jaar een planning, voortgangsrapporten en werkingsverslagen over aan verschillende diensten bij het Ministerie van Onderwijs en Vorming. De Vlor heeft er geen zicht op hoe de opgeleverde documenten naar aanleiding van die vragen verder gecommuniceerd worden binnen het ministerie en welke informatie daarover gegeven wordt aan de deskundigen. Uit de evaluatie blijkt dat de deskundigen hierover nooit de informatie krijgen die ze nodig hebben.

De centrale organisaties kregen nooit een reactie op de inhoud van de vele documenten die ze bij verschillende diensten van het Ministerie van Onderwijs en Vorming indienden over de planning en de voortgangsrapportage van de werking van de begeleiders diversiteit. Net zoals de deskundigen nooit een volledig zicht kregen op de werkwijze van de begeleiders diversiteit, kregen de begeleiders diversiteit nooit een volledig zicht op de taken en de opdrachten van de deskundigen.

Het is de taak van de begeleiders diversiteit om hun vertegenwoordigers in het lokaal overleg te vormen, begeleiden en ondersteunen om actief en constructief mee te werken aan het lokaal overleg⁹. De vertegenwoordigers van de centrale organisaties hebben inderdaad nood aan vorming, begeleiding en ondersteuning, maar voor sommige vertegenwoordigers is een voortdurende participatie niet altijd haalbaar om andere redenen. Sommige vertegenwoordigers hebben bijvoorbeeld materiële problemen die¹⁰ hun participatie bemoeilijken. Zo zou voor de vrijwillige vertegenwoordigers een onkostenvergoeding kunnen voorzien worden voor verplaatsingen¹¹.

De centrale organisaties zullen, zoals afgesproken in de engagementsverklaring, alles in het werk blijven stellen om hun vertegenwoordigers in de LOP's nog beter te vormen, begeleiden en ondersteunen om actief en constructief mee te werken aan het lokaal overleg. Zij zijn bereid om mee te werken aan de ontwikkeling van alternatieve modellen voor de ondersteuning van de vertegenwoordigers van hun organisaties in de lokale overlegplatformen. Zij vragen aan de overheid om middelen uit te trekken voor wetenschappelijk onderzoek ter ondersteuning van die begeleidingsaanpak. De overheid heeft zich in diezelfde engagementsverklaring geëngageerd om dat te doen¹².

⁸ Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van de Vlaamse onderwijswereld, Brussel, 19 februari 2003, 5 bladzijden

⁹ Idem, blz. 5 punt 20

¹⁰ Zie ook 3.1.1 en 3.3

¹¹ Zie verder 3.3

¹² Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van de Vlaamse onderwijswereld, idem, blz. 5 punt 21

3 Samenstelling en werking van de LOP's

3.1 Opmerkingen bij de evaluatie van de overheid

3.1.1 Problemen bij de partners

In een aantal LOP's hebben de partners elkaar gevonden en komt er een dynamische werking op gang waaraan alle vertegenwoordigers op hun manier participeren en waarbij zij zich betrokken voelen. In sommige gevallen kiezen bepaalde partners om niet deel te nemen aan de algemene vergaderingen, maar wel aan de werkgroepen. Deelname aan werkgroepen blijkt voor hen een goede opstap. Zij zien daar veel vlugger concrete resultaten van en de vergadercultuur in zo'n werkgroep sluit dikwijls beter aan bij de vergadercultuur in de eigen sector. Vrijwillige vertegenwoordigers voelen zich vaak beter thuis in een kleinere, meer informele werkgroep dan in een grote, formele algemene vergadering.

De Vlaamse Onderwijsraad beaamt dat het op andere plaatsen moeilijk blijft om vertegenwoordigers te vinden en te blijven engageren in de werking van een LOP. De evaluatie peilt onvoldoende naar de oorzaken van die moeilijkheden. Oorzaken zijn onder meer:

- Het gebruik van onderwijsjargon schrikt sommige vertegenwoordigers af of belet anderen om actief deel te nemen aan de discussie tijdens de vergadering.
- Het tijdstip van vergaderen blijft een moeilijk punt. Voor de directies van scholen en CLB's is een vergadering tijdens de werkuren veel aanvaardbaarder dan een tijdstip buiten de werkuren. Voor andere partners is een tijdstip tijdens de werkuren onhaalbaar. Zo moeten leerkrachten bijvoorbeeld soms kiezen tussen lesgeven of deelnemen aan een vergadering van het LOP. Voor leerkrachten is dat geen evidente keuze.
- De vergadercultuur van een LOP wordt zeer sterk bepaald door de voorzitter en de deskundige. Zo zullen vrijwillige vertegenwoordigers minder afhaken als de voorzitter en de deskundige hen actief betrekken bij de besprekingen.
- De werkingsgebieden van de LOP's, vallen niet samen met andere regionale omschrijvingen waarmee inrichtende machten en schoolbesturen te maken hebben. Zo vallen bijvoorbeeld de regio's van de scholengroepen, van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs en in het secundair onderwijs, van de werkingsgebieden van het CLB... niet samen met de regio's waarvoor de LOP's bevoegd zijn. Daardoor moet dezelfde organisatie vaak vertegenwoordigers leveren voor meerdere LOP's. Om dezelfde reden horen sommige scholen toevallig bij een LOP, maar werken ze niet in dezelfde onderwijsrealiteit. Hun vertegenwoordigers voelen hun participatie bij dat LOP aan als tijdverlies.
- Bij de start van de lokale overlegplatformen heeft de overheid heel veel verwachtingen gecreëerd. De realiteit in de LOP's is anders. De werking van een LOP is een moeizaam proces dat op de ene plek al wat vlugger op gang komt en resultaten oplevert dan op de andere.
- Niet alle partners zijn even sterk betrokken bij de doelstellingen van een LOP.

3.1.2 Het huishoudelijk reglement

Vandaag gelden nog steeds de huishoudelijke reglementen die gemaakt werden bij de start van de lokale overlegplatformen. Het aanvankelijke wantrouwen leidde op heel wat plaatsen tot reglementen die geschreven werden vanuit een defensieve houding. Zo kan het nog altijd gebeuren dat een huishoudelijk reglement voor gevolg heeft dat bepaalde personen uit het overleg geweerd worden. Volgens de Vlor is die periode voorbij en mag een huishoudelijk reglement nooit voor gevolg hebben dat partners die een bijdrage kunnen en willen leveren tot het overleg, uit dat overleg geweerd worden.

3.2 Reactie op de beleidsintenties van de overheid

De overheid neemt zich voor om het decreet zo aan te passen dat de inrichtende machten en de besturen van de scholen en de CLB's zich kunnen laten vertegenwoordigen door hun directies. De Vlaamse Onderwijsraad gaat akkoord met deze intentie, maar dan moeten de LOP's in hun werking rekening houden met de uiteindelijke verantwoordelijkheid van inrichtende machten en besturen en de mogelijkheid bieden tot terugkoppeling naar de inrichtende machten en besturen waar nodig, zonder dat hierdoor de werking vertraagd wordt.

De overheid neemt zich voor om in het decreet voor de LOP's de mogelijkheid in te schrijven om meer dan vier vertegenwoordigers van lokale socio-culturele en/of economische partners te coöpteren. De Vlor kan niet aanvaarden dat in kleine LOP's een meerderheid van stemgerechtigde leden niet uit het onderwijs zou komen. Mensen vanuit andere sectoren die positief willen meewerken aan de realisatie van de doelstellingen van het LOP zijn wel welkom als waarnemer. Dit kan de lokale verankering van het LOP alleen maar verbeteren.

3.3 Eigen voorstellen

De Vlor denkt dat de aanwezigheid en de betrokkenheid van de vrijwillige partners niet alleen een kwestie is van stimulering en activering door de begeleiders diversiteit van de centrale organisaties. Sommige LOP's hebben al een visie ontwikkeld op participatie en hebben op basis van die visie een proces op gang gebracht. De Vlaamse Onderwijsraad pleit voor meer visieontwikkeling over participatie op het niveau van de LOP's zelf als basis voor een meer gedragen proces van participatie.

Ook andere maatregelen van materiële aard zijn nodig om een volgehouden participatie meer haalbaar te maken voor de verschillende partners. Zo zou voor de vrijwillige vertegenwoordigers een onkostenvergoeding kunnen voorzien worden voor verplaatsingen. Voor leerkrachten die de representatieve vakorganisaties vertegenwoordigen, zouden vrije uren en vervangingen kunnen voorzien worden. De overheid zou de aanwezigheid van professionele vertegenwoordigers kunnen stimuleren door aan de scholen en de CLB's een beperkt aantal extra-uren toe te kennen voor hun deelname aan het LOP.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt meer externe communicatie over de inhoudelijke realisaties van de LOP's wenselijk. Deze realisaties zouden minimaal door middel van een databank of een algemene website ter beschikking moeten gesteld worden van andere LOP's en van de centrale organisaties die de engagementsverklaring ondertekenden en hun begeleiders diversiteit. Daarnaast kunnen de overheid, de Vlaamse Onderwijsraad en LOP's zelf deze realisaties op allerlei manieren communiceren aan een breder publiek. Zo kan de werking van de LOP's zelf een eigen dynamiek op gang brengen en andere LOP's inspireren en

ondersteunen om op hun eigen manier te werken aan meer gelijke onderwijskansen, minder segregatie en discriminatie in het onderwijs en meer sociale cohesie.

De huishoudelijke reglementen moeten een instrument worden voor een dynamische werking van de LOP's. Als een LOP vaststelt dat zijn huishoudelijk reglement niet meer aangepast is aan de dynamiek die het ontwikkelt, dan mag het niet bang zijn om zijn huishoudelijk reglement opnieuw ter discussie te stellen en aan te passen aan de realiteit van zijn werking. Een goed huishoudelijk reglement is lokaal gedragen en faciliteert de werking van een LOP. De mogelijkheid tot ondersteuning kan ingebouwd worden in het huishoudelijk reglement.

4 De voorzitters

4.1 Opmerkingen bij de beleidsintenties van de overheid

De overheid neemt zich voor om een periodiek voorzittersoverleg te organiseren waaraan naast de voorzitters, ook de administratie en het kabinet zullen participeren. De Vlaamse Onderwijsraad vindt dit overleg wenselijk en vraagt om bij dit overleg ook een vertegenwoordiger van de Vlor uit te nodigen. Op die manier krijgt de Vlor rechtstreeks toegang tot informatie die hij nodig heeft om zijn rol als coördinator van de begeleiders diversiteit te optimaliseren en kan de Vlor de voorzitters informeren over de werking van de begeleiders diversiteit. De professionalisering van de voorzitters, de deskundigen en de begeleiders diversiteit en de samenwerking die op dat vlak tot stand kan komen tussen de overheid en de Vlaamse Onderwijsraad zouden bijvoorbeeld op dit overleg ter sprake kunnen komen¹³.

Voor elke nieuwe aanstellingsperiode van een voorzitter wil de overheid aan het LOP vragen om een lokaal gelijke kansenbeleidsplan op te maken. Zij koppelt aan dit plan een jaarlijkse voortgangsrapportage waarop het LOP en zijn voorzitter kunnen aangesproken worden. De Vlaamse Onderwijsraad vindt dit plan wenselijk, maar alleen haalbaar als het zich mag beperken tot concrete en haalbare beleidsintenties. Een voortgangsrapportage werkt motiverend als ze gekoppeld wordt aan haalbare intenties uit de omgevingsanalyse. De voortgangsrapportage wordt dus best gekoppeld aan intenties uit de omgevingsanalyse, op voorwaarde dat die omgevingsanalyse aan minimale kwaliteitscriteria voldoet¹⁴.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt zich af wie het stramien zal opstellen voor dit plan en voor de voortgangsrapportage. De Vlaamse Onderwijsraad pleit in dit verband voor halffabricaten die veel ruimte bieden voor lokale autonomie en lokale dynamiek. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om de begeleiders diversiteit te betrekken bij de ontwikkeling van dat stramien en om hen inzage te geven in de planning van de verschillende LOP's en de voortgangsrapportage over die planning.

4.2 Eigen beleidsvoorstellen

De Vlaamse Onderwijsraad benadrukt de nood aan goede contacten tussen de voorzitters, de deskundigen en de begeleiders diversiteit. Nu verlopen de contacten met de voorzitters altijd via de deskundigen. Meer rechtstreekse contacten moeten de informatiedoorstroming

¹³ zie ook 4.2

¹⁴ Zie ook 9.3

tussen de verschillende betrokkenen bij de realisatie van de opdrachten en de doelstellingen van de LOP's verbeteren en op die manier bijdragen tot de realisatie van de gemeenschappelijke doelen. Om dit te organiseren zijn er verschillende mogelijkheden:

- regionaal overleg;
- gemeenschappelijke professionalisering;
- een goed uitgebouwde en voortdurend geactualiseerde gemeenschappelijke website van alle LOP's die toegankelijk is voor alle betrokkenen bij de werking van de lokale overlegplatformen;
-

De verschillende mogelijkheden die hier gesuggereerd worden sluiten elkaar niet uit. Bepaalde specifieke noden kunnen gebaat zijn bij specifieke samenwerkingsvormen.

Als er meer informatie-uitwisseling, samenwerking en overleg komt tussen de voorzitters, de deskundigen en de begeleiders diversiteit over bepaalde thema's, kunnen die begeleiders de vertegenwoordigers van hun organisaties in de LOP's beter ondersteunen. Hun ondersteuning zal bijvoorbeeld veel concreter kunnen zijn als zij weten met welke thema's de verschillende LOP's bezig zijn. Dit is voor de begeleiders diversiteit alleen haalbaar als zij de planning van de LOP's kennen.

De Vlor vraagt aan de overheid om een duidelijke en uniforme procedure en criteria vast te leggen voor de aanstelling van de voorzitter. Op basis van die criteria kan de overheid dan een uniforme evaluatieprocedure vastleggen.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt het wenselijk om de voorzitters, daar waar nuttig en op vrijwillige basis, te betrekken bij het professionaliseringstraject dat hij opzet voor de professionalisering van de begeleiders diversiteit. Dit professionaliseringstraject zou ter sprake kunnen komen op het formele overleg met de voorzitters dat de overheid plant.

5 Partners van de engagementsverklaring: begeleiders diversiteit

5.1 Opmerkingen bij de evaluatie van de overheid

De centrale organisaties die de engagementsverklaring ondertekenden en de begeleiders diversiteit kregen nergens een stem bij deze evaluatie. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt heel expliciet aan de overheid om in de toekomst op regelmatige wijze de vertegenwoordigers van de centrale organisaties die de engagementsverklaring ondertekenden en de begeleiders diversiteit te horen. De commissie Toelating en de coördinatie Toelating, bieden de overheid regelmatig een platform om hierover afspraken te maken. De commissie Toelating bestaat uit de vertegenwoordigers van de overheid en de centrale organisaties die de engagementsverklaring ondertekenden. De coördinatie Toelating bestaat uit de begeleiders diversiteit en de coördinator van de deskundigen van het Ministerie van Onderwijs en Vorming,

De Vlaamse Onderwijsraad is altijd vragende partij geweest voor goede en duidelijke afspraken over de jaarplanning van de begeleiders diversiteit. De voorbije jaren zijn die afspraken niet altijd even duidelijk geweest en werden vanuit verschillende diensten bij het Ministerie van Onderwijs en Vorming vaak op een ongecoördineerde manier vragen gesteld

aan de Vlor als coördinator en aan de organisaties die de engagementsverklaring¹⁵ ondertekenden. De Vlor heeft er geen zicht op hoe de opgeleverde documenten naar aanleiding van die vragen dan verder gecommuniceerd werden binnen het ministerie en welke informatie daarover gegeven werd aan de deskundigen.

5.2 Eigen evaluatie

De Vlaamse Onderwijsraad merkt op dat nu al heel wat mogelijkheden bestaan om te communiceren met de begeleiders diversiteit en over de werking van de begeleiders diversiteit. Zo dienen de begeleiders diversiteit en de coördinatie op de Vlor elk jaar bij het Ministerie van Onderwijs en Vorming een planning en een werkingsverslag en/of een voortgangsrapport in. Uit de evaluatie blijkt duidelijk dat er in het Ministerie van Onderwijs en Vorming geen systematische communicatie is over deze documenten met de betrokkenen, en dan meer specifiek met de deskundigen.

Volgens de Vlor moet deze informatie-uitwisseling wederzijds zijn. Nu kennen de begeleiders diversiteit de taken, de richtlijnen en de opdrachten van de deskundigen niet. De Vlor vraagt hierover transparante informatie.

5.3 Opmerkingen bij de beleidsintenties van de overheid

De ondertekenaars van de engagementsverklaring zijn bereid om mee te werken aan de ontwikkeling van alternatieve modellen voor de ondersteuning van de vertegenwoordigers van hun organisaties in de lokale overlegplatformen.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt een verduidelijking van de taken van de deskundigen van de LOP's, de begeleiders diversiteit en de begeleiders van het ondersteuningsbeleid. Hij vraagt aan de overheid om hierover in overleg te treden met alle betrokkenen. Volgens de Vlor moeten de taken van de deskundigen en van deze twee groepen van begeleiders complementair zijn in het geheel van het GOK-beleid. Zij hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid in de realisatie van de doelstellingen van het GOK-decreet. Daarbij vraagt de Vlor zich af of een gestructureerd overleg tussen de begeleiders van het ondersteuningsbeleid en de deskundigen nodig is. De Vlor denkt dat een goede en voortdurend geactualiseerde LOP-website al heel wat noden op het vlak van communicatie kan oplossen. Naar aanleiding van concrete initiatieven kan een overleg tussen de begeleiders diversiteit, de begeleiders GOK-ondersteuning en de deskundigen wel relevant en nuttig zijn.

5.4 Eigen beleidsvoorstellen

De niet-onderwijspartners die de engagementsverklaring ondertekenden zijn bereid om samen na te denken over een beter ondersteuningsmodel voor hun vertegenwoordigers in de lokale overlegplatformen.

De Vlaamse Onderwijsraad is vragende partij om samen met de overheid een visie te ontwikkelen over de wijze waarop de participatie bij de LOP's vorm kan krijgen.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt het wenselijk om op basis van duidelijke afspraken over taken, planning en opvolging het contingent begeleiders diversiteit in het decreet in te

¹⁵ Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van de Vlaams onderwijswereld, Brussel, 19 februari 2003, 5 bladzijden

schrijven. Op die manier kunnen de organisaties de continuïteit bij de begeleiders diversiteit beter garanderen. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt ook om het werkingsbudget van de begeleiders diversiteit te verhogen en meer in overeenstemming te brengen met de reële kostprijs van hun werking.

Een algemene en actuele LOP-website met informatie over de werking van alle LOP's zou een enorme steun zijn voor de werking van de begeleiders diversiteit.

6 De ondersteuning van de werking van het LOP vanuit het Ministerie van Onderwijs en Vorming: de deskundigen

6.1 Eigen evaluatie

Gedurende een groot deel van dit schooljaar 2006 - 2007 werd de functie van coördinator bij de deskundigen niet ingevuld. Voor de coördinatie van de begeleiders diversiteit ontbrak op die manier hét aanspreekpunt op het Ministerie van Onderwijs en Vorming en werd de communicatie en de samenwerking met het Ministerie van Onderwijs en Vorming en met de groep van de deskundigen aanzienlijk bemoeilijkt.

6.2 Opmerkingen bij de beleidsintenties van de overheid

De overheid neemt zich voor om binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming maandelijks een overleg te organiseren over het gelijke onderwijskansenbeleid in het algemeen en over de werking van de LOP's in het bijzonder. Aan dit overleg zullen naast AgODi ook het Ministerie van Onderwijs, de inspectie en het kabinet van de minister van Onderwijs en Vorming participeren. De Vlaamse Onderwijsraad vindt zo'n overleg wenselijk en vraagt aan de overheid om een eigen vertegenwoordiger te mogen aanduiden die aan dit overleg deelneemt. Deze deelname kan de informatiedoorstroming naar de coördinatie van de extra-begeleiding van het ondersteuningsbeleid en naar de coördinatie van de begeleiders diversiteit alleen maar ten goede komen.

6.3 Eigen beleidsvoorstellen

De Vlaamse Onderwijsraad pleit voor een maximale autonomie van de lokale overlegplatformen en gelooft veeleer in de kracht van de lokale dynamiek dan in centraal gestuurde interventies van de overheid. De LOP's moeten alle ruimte krijgen om hun rol te spelen bij de realisatie van beleidsprioriteiten die passen in het GOK-beleid. De Vlor verwijst in dit verband naar zijn advies over het flankerend onderwijsbeleid¹⁶.

Vanuit zijn respect voor de lokale autonomie en zijn geloof in de lokale dynamiek van de overlegplatformen vindt de Vlor het wenselijk dat de deskundigen zich beperken tot de ondersteuning van het LOP zelf. De deskundigen zijn een belangrijke spilfiguur in het lokaal overleg, maar mogen niet buiten die rol treden. Zij begeleiden het lokaal overleg en ondersteunen de voorzitters van het lokaal overleg. Het is wenselijk dat zij problemen die te maken hebben met de participatie van de verschillende vertegenwoordigers, systematisch

¹⁶ Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau, Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, Brussel, 31 mei 2007, AR/PCA/ADV/020, 10 bladzijden

doorgeven aan de begeleiders diversiteit. Het is de opdracht van de begeleiders diversiteit om samen met hun achterban te zoeken naar oplossingen.

Nu neemt de coördinator van de deskundigen systematisch deel aan coördinatievergaderingen van de begeleiders diversiteit op de Vlor. Deze deelname bevordert zeker de communicatie tussen de begeleiders diversiteit en de deskundigen. Een gelijkaardige deelname van de coördinator van de begeleiders diversiteit aan het vrijdagoverleg tussen de deskundigen zou deze informatiedoorstroming verder optimaliseren. De thema's die aan bod komen tijdens dat vrijdagoverleg zijn ook belangrijk voor de begeleiders diversiteit

7 Budget

7.1 Beleidsintenties van de overheid

De Vlor steunt het voornemen van de overheid om aan de LOP's een grotere financiële autonomie toe te kennen. De LOP's zouden autonoom moeten kunnen beslissen over kleine uitgaven met de werkingsmiddelen van het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Op voorwaarde dat het LOP democratisch beslist over de besteding van deze middelen en in zijn voortgangsrapport verslag uitbrengt over de besteding van de middelen.

De Vlor ondersteunt de Minister in zijn voornemen om er in de toekomst op toe te zien dat het LOP-budget niet verder meer daalt en dat zelfs meer middelen kunnen worden ingezet, indien nodig.

8 Werkingsgebieden

8.1 Opmerkingen bij de evaluatie van de overheid

De Vlaamse Onderwijsraad sluit zich aan bij de evaluatie van de overheid dat de indeling van de werkingsgebieden zoals ze nu is, niet leidt tot algemene tevredenheid van de partners. De belangrijkste problemen die zij vaststelt, zijn ook de problemen die de Vlaamse Onderwijsraad op het terrein vaststelt.

8.2 Eigen evaluatie

De overheid vergeet bij haar evaluatie een belangrijk element, vindt de Vlor. De scholen worden vandaag geconfronteerd met een veelheid aan regionale omschrijvingen¹⁷. Zo vallen de regio's van de scholengroepen in het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs en in het secundair onderwijs, van de werkingsgebieden van het CLB... niet samen met de regio's waarvoor de LOP's bevoegd zijn. Al die regionale omschrijvingen hebben te maken met andere regelgevingen, maar gelden wel allemaal voor dezelfde scholen en voor dezelfde CLB's.

¹⁷ zie ook 3.1.1

De Vlaamse Onderwijsraad signaleert ook problemen bij de samenstelling van de werkingsgebieden van de LOP's in de rand van Brussel waar faciliteitengemeenten samen zitten met andere gemeenten.

8.3 Beleidsintenties van de overheid

In de beleidsintenties naar aanleiding van de interne evaluatie neemt de overheid zich voor om op korte termijn de afbakening van de werkingsgebieden van de LOP's te herbekijken in functie van lokaal beargumenteerde vragen naar uitbreiding, opsplitsing, herschikking of inperking van de huidige regio's. De partners in de Vlaamse Onderwijsraad wensen betrokken te worden bij deze herschikking. Op basis van zijn terreinkennis kan de Vlor helpen om in het ingewikkelde kluwen van overlappende regio's voor verschillende reglementeringen de meest werkbare regio's te vinden voor de lokale overlegplatformen. Zodra hierover een beslissing gevallen is, wil de Vlor niet alleen geïnformeerd worden over die beslissing, maar ook over de gevolgen van die beslissing voor de concrete werking en samenstelling van de LOP's. De centrale organisaties hebben die informatie nodig om de planning van de werking en de inhoud van de interventies van de begeleiders diversiteit aan te passen aan de nieuwe situatie.

De minister neemt zich voor om na de wetenschappelijke evaluatie van prof. Van Petegem de indeling van de werkingsgebieden waar nodig verder bij te sturen. Bij deze bijsturing wil de Vlor opnieuw betrokken worden.

De Vlaamse Onderwijsraad steunt het voornemen van de overheid om een procedure uit te werken voor de oprichting van LOP's in niet-prioritaire gemeenten. Het is inderdaad wenselijk dat de criteria voor de oprichting van een LOP in een niet-prioritaire gemeente een mengeling zijn van lokale inschatting en andere, meer objectieve gegevens. De overheid geeft aan dat zij die procedure zal uitwerken op 'langere termijn'. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt zich af hoe lang die termijn zal zijn.

8.4 Eigen voorstellen

Het is wenselijk dat de overheid bij de hertekening van de werkingsgebieden rekening houdt met andere regionale omschrijvingen die relevant zijn voor de betrokken scholen. Daarbij is een werkbare en functionele schaalgrootte belangrijk. De LOP-regio's moeten maximaal samenvallen met de onderwijsrealiteit op het terrein.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt dat de overheid bij de hertekening van de werkingsgebieden van de LOP's rekening moet houden met maatschappelijke evoluties inzake de spreiding van de kansarmoede in de Vlaamse Gemeenschap.

9 Omgevingsanalyse

9.1 Eigen evaluatie

Een goed lokaal plan voor meer gelijke onderwijskansen is alleen haalbaar, als het LOP over een hanteerbare en actuele omgevingsanalyse kan beschikken. De scholen moeten daaraan loyaal meewerken door op vraag de nodige gegevens aan te leveren.

9.2 Opmerkingen bij de beleidsintenties van de overheid

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid wat zij bedoelt met haar voornemen om: “Scholen die systematisch weigeren om bepaalde gegevens ter bespreking voor te leggen aan het LOP, op een meer actieve wijze aan te sporen om hun informatieplicht ernstig te nemen en hun medewerking te verlenen”?

9.3 Eigen voorstellen

Om een kwaliteitsvolle omgevingsanalyse haalbaar te maken voor elk LOP, zou de overheid centraal meer relevante informatie moeten verzamelen en aanreiken vanuit diverse databanken.

Een volgehouden LOP-werking voor meer gelijke onderwijskansen, is alleen haalbaar als de omgevingsanalyse voortdurend kan geactualiseerd worden aan de hand van relevante gegevens van lokale en regionale overheden. De permanente actualisering van een bruikbare omgevingsanalyse is een essentiële opdracht van elk LOP. De omgevingsanalyse moet een echt en operationeel instrument zijn voor de werking van het LOP. Daarom vraagt de Vlor aan de overheid meer middelen voor wetenschappelijke ondersteuning van de LOP's bij de ontwikkeling, opvolging en actualisering van de omgevingsanalyse.

10 Anderstalige nieuwkomers

10.1 Opmerkingen bij de beleidsintenties van de overheid

De Vlaamse Onderwijsraad vindt het niet wenselijk om de decretale opdracht van de LOP's uit te breiden met afspraken over de ondersteuning en begeleiding van gewezen anderstalige nieuwkomers in het onderwijs. Ondersteuning en begeleiding van gewezen anderstalige nieuwkomers is een bevoegdheid van de scholengemeenschappen. LOP's kunnen wel de inschrijvingen van gewezen anderstalige nieuwkomers opvolgen en de acties van de verschillende instanties zoals onthaalbureaus en huizen van het Nederlands beter op elkaar afstemmen. Een mogelijke aanpassing van het decreet kan enkel hierop betrekking hebben. Problemen in verband met de ondersteuning en begeleiding van gewezen anderstalige nieuwkomers kunnen zij signaleren aan de begeleiders diversiteit. De begeleiders diversiteit kunnen dan bijvoorbeeld via de eigen pedagogische begeleidingsdiensten verdere ondersteuning mogelijk maken. Ondersteuning en begeleiding zijn geen taken van het LOP, maar van de scholen, de vervolgcoaches in de scholen, de CLB's en de pedagogische begeleidingsdiensten. Het LOP dient enkel als draaischijf in het netwerk.

11 Inschrijvingsbeleid

11.1 Eigen evaluatie

De Vlor stelt vast dat de inspectie en de verificatie niet altijd op de hoogte zijn van de correcte toepassing van het inschrijvingsrecht. De controle door inspectie en verificatie op de toepassing van het inschrijvingsrecht is ook niet altijd even goed op elkaar afgestemd.

Daardoor denken vele directies dat de documenten die betrekking hebben op het inschrijvingsrecht niet echt verplicht zijn. Open communicatie tussen individuele deskundigen en individuele begeleiders diversiteit over dergelijke problemen is essentieel.

Voor de CLB's is het niet overal even duidelijk welke scholen 'vol' verklaard zijn.

Soms hebben problemen met het inschrijvingsrecht te maken met het onderwijsaanbod in een bepaalde regio. Indien een studierichting bijvoorbeeld slechts in een beperkt aantal scholen aangeboden wordt, dan zullen scholen die studierichting heel vlug 'vol' kunnen, of moeten, verklaren.

11.2 Beleidsintenties van de overheid

De overheid stelt voor om de netbegeleiders van het luik ondersteuning aan te spreken. Zij zouden hun scholen moeten sensibiliseren voor en ondersteunen bij het uitwerken van een intakebeleid en een correcte toepassing van de regelgeving.

De Vlaamse Onderwijsraad stelt vast dat de onderwijsverstrekkers reeds heel veel inspanningen hebben gedaan om hun scholen hiervoor te sensibiliseren en hierbij te ondersteunen. De begeleiders van het ondersteuningsbeleid hebben daarvoor heel nauw samengewerkt met de begeleiders diversiteit van de onderwijsverstrekkers, de pedagogische begeleiders en de nascholingsinitiatieven van de onderwijsverstrekkers.

Nu valt de vroegste inschrijvingsdatum voor een bepaald schooljaar in september van het voorafgaand schooljaar. De Vlor ondersteunt het voornemen van de overheid om in overleg met de onderwijskoepels de vroegste inschrijvingsdatum te verschuiven naar een tijdstip dat later in het schooljaar valt. Zo krijgen leerlingen meer tijd en meer mogelijkheden om een weloverwogen schoolkeuze en studiekeuze te maken.

11.3 Eigen voorstellen

De Vlaamse Onderwijsraad vindt het wenselijk dat de overheid van haar kant inspanningen blijft doen om het inschrijvingsrecht en de modaliteiten van het inschrijvingsrecht te communiceren aan alle betrokken doelgroepen.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om op een algemene en goed bijgehouden LOP-website per LOP een duidelijk overzicht te publiceren van welke scholen 'vol' verklaard zijn. Een dergelijk overzicht is wenselijk om de realisatie van het inschrijvingsrecht voor alle betrokken partners haalbaarder te maken.

12 Ontwikkelen van instrumenten om dubbele inschrijvingen te voorkomen

12.1 Opmerkingen bij de evaluatie van de overheid

De Vlor sluit zich aan bij de evaluatie van de overheid dat de LOP's dubbele inschrijvingen alleen kunnen voorkomen door middel van sensibilisering en dat het erg moeilijk is om vat te krijgen op dit fenomeen als niet alle scholen in een werkingsgebied meedoen.

12.2 Eigen evaluatie

Deze opdracht heeft geleid tot een aantal goede initiatieven in de LOP's, zoals:

- bij een nieuwe inschrijving het origineel rapport opvragen,
- de ouders een document geven dat hun inschrijving waarborgt,
- preventie door hanteren van gezamenlijke inschrijvingsperiodes,
- ...

Afspraken in de LOP's om dubbele inschrijvingen te voorkomen, kunnen echter alleen effectief zijn als de werkingsgebieden van de LOP's beter aansluiten bij de realiteit van het onderwijsaanbod.

12.3 Eigen voorstellen

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om een centrale elektronische registratie van inschrijvingen en weigeringen op te zetten om dubbele inschrijvingen te voorkomen. Hij weet dat dit zeker voor Brussel moeilijk haalbaar is omdat hier een gemeenschapsoverschrijdende aanpak wenselijk is.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid verduidelijking over wat in dit verband mogelijk is, zonder schending van de privacy.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt aan de overheid om niet alleen te zoeken naar een goed systeem om de dubbele inschrijving te voorkomen, maar ook te onderzoeken wat de oorzaak is van dubbele inschrijvingen.

Omdat zo'n registratiesysteem heel moeilijk haalbaar is, vraagt de Vlor om in afwachting het voorkomen van dubbele inschrijvingen, te behouden als decretale opdracht voor de LOP's. De Vlor vindt het wenselijk dat dit een opdracht blijft voor de LOP's omdat heel wat scholen met dit fenomeen geconfronteerd blijven.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter